

Den Haag

ADVIEZEN – Welstands- en Monumentencommissie 2

Gemeente Den Haag, 24 november 2021

Locatie:

Videoconferentie

Aanwezig:

Karen van Vliet

plv. voorzitter

Joris Molenaar

Lid

Olivier Graeven

Lid

Secretaris:

Karen Heijne

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst A voor vaststelling op 24 november 2021

B. INGEKOMEN BOUWPLANNEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Bilderdijkstraat 2

Wcie 20211124/202117682

Bouwen: het veranderen van de woning Bilderdijkstraat 2 door het vergroten van verdieping 2 en het splitsen tot 2 woningen, alsmede het toevoegen van een kapverdieping met zelfstandige woning.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan instemmen met de voorgestelde hoofdvorm waarbij het bestaande schild wordt doorgezet, zij kan echter niet instemmen met de architectonische uitwerking. De opbouw bevindt zich op een hoekpand, op een markante zichtlocatie. Zij vraagt de nieuwbouw beter af te stemmen op de omgeving en verwijst daarbij naar de andere hoek van het bouwblok - hoek Vondelstraat/ Bilderdijkstraat – waar de beëindiging is uitgevoerd met een leien schilddak met daarop een flauw hellend dak in zink. Dakkapellen zijn uitgevoerd in zink.

De commissie merkt op dat de dakkapellen te fors ogen. Het formaat dient qua hoogte te worden aangepast aan de klassieke opbouw van de openingen in de gevel, naar boven toe worden deze minder hoog. De driedeling van de ramen acht zij voorstelbaar. Voor de vormgeving en detaillering vraagt zij zorgvuldig af te stemmen op de bestaande architectuur in de directe omgeving. Een zinken afwerking van de zijwangen van de dakkapellen ligt daarbij voor de hand. Een dakbeëindiging met een kraallat in de kleurstelling RAL1013 acht de commissie voorstelbaar.

De commissie kan niet instemmen met de toepassing van rabat als gevelmateriaal voor de wachtgevel. Dit materiaal beoordeelt zij als te laagwaardig als gevelmateriaal in een beschermd binnenstedelijk gebied. De afwerking in stuc (RAL7037) is voorstelbaar.

De commissie heeft twijfels bij de juistheid van de detaillering. Ook dient gekeken te worden naar de detaillering van de nieuwe onderdelen in relatie tot het bestaande. De details dienen te worden aangevuld, o.a. met de aansluiting van de voet van de kap en de bestaande goot en de daklijn. Ook vraagt zij de positie van de details op tekening aan te geven.

2 Cartesiusstraat 101A en 103A

Wcie 20211124/202116072

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten van de woningen Cartesiusstraat 101A en 103A door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Hoewel de commissie de keuze voor een schilddak onderschrijft kan zij niet instemmen met de voorgestelde hoofdvorm. De voorzijde van de opbouw heeft in dit aangepaste voorstel een schilddak met een hoek van 70° gekregen, de zijschilden hebben echter een minimale hoek van 87°. De hellingshoek van het voorschild is voorstelbaar, de zijgevels dienen echter een minimale hoek van 75° te hebben. De achtergevel met setback acht de commissie voorstelbaar.

De oorspronkelijke bebouwing bestaat uit een architectonische eenheid van 3 naast elkaar gelegen panden. Met een volledig toekomstbeeld op het dak van de 3 panden voor ogen dient de linkerzijgevel van de dakopbouw als wachtgevel te worden beschouwd en de rechterzijde van een dakschild te worden voorzien. De commissie vraagt om dit toekomstbeeld voor het ensemble van de 3 panden te tekenen, maar ook de aansluiting met een mogelijk toekomstige opbouw aan de rechterzijde naast het dakschild (de ontmoeting van 2 schilden).

De commissie gaat akkoord met de opzet van de gevels. Qua architectonische indeling acht de commissie 2 dakkapellen per beuk voorstelbaar, zij beoordeelt echter het formaat – zowel de breedte als de hoogte – als te fors. De bestaande gevel toont naar boven toe juist een afname in de afmeting van de gevelopeningen. De commissie vraagt om zowel de positie als de vormgeving van de dakkapellen zorgvuldig af te stemmen op de onderliggende bestaande gevelwand.

De commissie beoordeelt de achtergevel in vormgeving en materialen als zorgvuldig gerelateerd aan de onderliggende bestaande gevel.

Bouwkundig overtuigt de detaillering niet. De commissie vraagt de detaillering klassieker te maken. De commissie beoordeelt de aluminium daktrim als te laagwaardig in relatie tot de bestaande architectuur en vraagt om de toepassing van een houten boeiboord met kraallat en zinken kraal en voor de bekleding te kiezen voor leisteen. De commissie mist informatie over de afwerking van de zijwangen van de dakkapellen. Daarnaast dient de omschrijving en nadere specificatie van kleuren en materialen compleet te worden omschreven.

3 Goudenregenstraat 93

Wcie 20211124/202117638

Bouwen (beginselaanvraag): het veranderen en vergroten van de woning Goudenregenstraat 93 door het maken van een dakopbouw en een dakterras.

Niet akkoord

Het beginselplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan niet instemmen met de hoofdvorm en architectonische uitwerking van de voorgestelde dakopbouw. De bestaande gevelwand verdraagt de voorgestelde eigentijds vormgegeven dakopbouw niet. Zij vraagt een voorstel te maken passend bij de architectuur en de uitstraling van het pand. De commissie kan zich een dakopbouw in de vorm van een (kleine) setback voorstellen, de bestaande geprononceerde doorgaande dakrand dient gehandhaafd te blijven.

De commissie vraagt om een andere architectonische benadering en een hechting van de opbouw met het bestaande pand. Aangezien het onderhavige pand een hoek betreft is voor dit pand naast een opening rechts in het straatbeeld een dakterras aan de rechterzijde voorstelbaar. Aan de andere zijde verwacht zij echter een voorzet voor een aaneengesloten bebouwing. De commissie vraagt om een meer generieke oplossing i.t.t. paviljoens op het dak.

Om de inpassing van het voorstel in een bredere context te kunnen beoordelen ziet de commissie graag een tekening van het (mogelijk) toekomstige totaalbeeld van de voorgevel over de gehele architectonische eenheid en zijn belendingen voorgelegd.

4 Isingstraat 14

Wcie 20211124/202120096

Bouwen: het veranderen van de woning Isingstraat 14 door het maken van een extra bouwlaag met 2 woningen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie gaat akkoord met de opzet van het hoofdvolume, zij kan echter niet instemmen met de architectonische uitwerking.

De asymmetrische indeling van de elementen in het schild beoordeelt zij echter als niet overtuigend. Deze indeling vormt een afgeleide van de plattegrond van de opbouw en is daarmee niet generiek genoeg. Ook sluit de gevelindeling niet voldoende aan op de bestaande onderbouw. De commissie stelt als generiekere oplossing voor om 2 brede maar lagere dakkapellen per beuk toe te passen. Daarmee ontstaat een rustiger totaalbeeld.

Bij de detaillering constateert de commissie dat deze niet altijd in de aanzichten en doorsneden is meegenomen, gevraagd wordt dit op tekening aan te passen. Ook wordt gevraagd de kleuren te specificeren in kleurcodes, o.a. de kleur van de dakvensters ontbreekt.

5 Katwijkstraat 91

Wcie 20211124/202118505

Bouwen: het vergroten van de woning Katwijkstraat 91 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie stemt in met de hoofdvorm van de dakopbouw. De architectonische indeling van de voorgevel dient echter in overeenstemming te worden gebracht met de bestaande indeling met gevelopeningen. Bij de achtergevel dient de bestaande dakrand behouden te worden. De commissie beoordeelt de achtergevel verder in vormgeving en materialen als zorgvuldig gerelateerd aan de onderliggende bestaande gevel.

Uit de details is af te leiden dat voor de gevelbekleding aan de voorzijde steenstrips worden toegepast. De commissie merkt daarbij op dat dit een keramische steenstrip dient te zijn, in formaat, kleur, voeg en metselverband gelijk aan de onderliggende bestaande architectuur. De detaillering van het hekwerk aan de voorzijde ontbreekt en dient te worden aangevuld. Daarnaast merkt de commissie op dat de detaillering meer in afstemming met de historische detaillering moet worden gebracht. Het boeiboord met de getekende profilering is bijvoorbeeld wel in hout, maar niet in de aangegeven multipaintplaat zo uit te voeren. Ook dienen een aantal gebruikte materialen nader gespecificeerd te worden in kleurcodes.

6 Kranenburgweg 12A

Wcie 20211124/202119842

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten van de woning Kranenburgweg 12A door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Het onderhavige plan is op 12 mei en 21 juli jl. door de commissie reeds negatief beoordeeld. Haar bezwaren zijn met het voorliggende voorstel, waarin slechts sprake is van marginale wijzigingen, niet opgelost. De opbouw vormt nog steeds een te grote impact op het kappenlandschap en oogt te massief. Bovendien is er nog altijd onvoldoende zorgvuldig gerelateerd aan het bestaande hoogwaardige ensemble. Zij beoordeelt het onderhavige ontwerp als een aantasting van de cultuurhistorische waarden van dit beschermde gezicht.

7 Laurierstraat 72

Wcie 20211124/202118295

Bouwen (beginselaanvraag): het vergroten van de woning Laurierstraat 72 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie is niet akkoord met de hoofdvorm. De typologie van een setback is in deze straat met een relatief smal straatprofiel niet dankbaar. De commissie kan zich een dakopbouw in de vorm van een schild voorstellen. Zij verwijst voor de hoofdvorm en architectonische invulling naar de opbouw op nr. 29 als referentie met een dakhelling van 70° met blauw gesmoorde keramische dakpan en kozijnen in antraciet. En aan de achterzijde een setback.

De achtergevel van de opbouw dient te worden uitgevoerd in metselwerk i.p.v. stucwerk. Dit kunnen ook keramische steenstrips zijn mits in formaat, kleur, voeg en metselverband gelijk aan de onderliggende bestaande architectuur.

De gevelopeningen dienen te worden gerelateerd aan de onderliggende bestaande gevels. Opgemerkt wordt dat de schoorsteen niet juist op tekening staat. De wachtgevels aan de zijkant dienen getekend en gespecificeerd te worden qua kleur en materiaal. De commissie stelt stucwerk (RAL 7037) voor.

De commissie kan niet instemmen met de voorgesteld detaillering. De commissie vraagt om kloppende en een meer klassieke detaillering met houten geprofileerd boeideel en een zinken kraal i.p.v. een multipaint boeideel en aluminium daktrim. Detaillering en specificatie van materialen en kleuren dienen te worden aangevuld.

8 Nunspeetlaan 508

Wcie 20211124/202120695

Bouwen: het vergroten van de pand Nunspeetlaan 508 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder kon de commissie niet instemmen met de architectonische uitwerking van de dakopbouw. De commissie constateert dat in het voorliggende ontwerp slechts sprake is van zeer minimale wijzigingen.

De commissie ziet zich genoodzaakt haar eerdere advies van 29 september j.l. te herhalen:

“Het geleverde (mogelijk) toekomstige totaalbeeld levert nieuwe inzichten op. Hoewel de commissie eerder aangaf zich een gevelcompositie met een eigen ritmiek te kunnen voorstellen toont het totaalbeeld aan dat dit niet de juiste richting is. De commissie vraagt een schild toe te passen, eventueel met dakramen en/of bescheiden dakkapellen ontwikkeld vanuit de voorgevel.

De voorgestelde recht opgetrokken achtergevel is denkbaar echter de gevel is onvoldoende uitgelijnd met de bestaande architectuur. Het schoorsteenkanaal belemmert een goede compositie van de achtergevel. De commissie vraagt om alle materialen en kleuren (met kleurcodes) te specificeren. Zij vraagt tevens om duidelijk op de tekening aan te geven dat de nieuwe gevel conform de bestaande zal worden uitgevoerd, namelijk

met hetzelfde type en kleur steen, hetzelfde type en kleur voeg, en hetzelfde metselverband.

De commissie vult aan dat zij graag een aansluiting ziet qua verschijningsvorm met de dakopbouwen aan de nabijgelegen Hattumlaan (pleintje aan het einde van de Nunspeetlaan) met een dakschild met rode keramische dakpannen en een dakkapel afgestemd op de ritmiek van het bestaande.”

9 Renbaanstraat 9

Wcie 20211124/202108235

Bouwen: het vergroten van de woning Renbaanstraat 9 door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie acht de dakopbouw voorstelbaar op dit pand, als onderdeel van een architectonische eenheid van drie. Zij onderschrijft het hoofdvolume van het bouwplan, maar kan niet instemmen met de architectonische uitwerking.

De commissie acht het continueren/verhogen van het bestaande schild denkbaar. Met deze typologie hecht de opbouw zich in voldoende mate aan de onderliggende bestaande rijke gevelwand. De commissie beoordeelt het zinken felsdak echter als te eigentijds in relatie tot de bestaande context. Een roevendak is voorstelbaar waarbij het ritme van de roeven goed afgestemd dient te worden op de dakramen. De dakramen zelf dienen zorgvuldig in het dakvlak te worden geïntegreerd. De commissie vraagt om de detaillering van de dakramen en in zijn algemeenheid om een complete set detaillering.

Voor de achtergevel vraagt de commissie om de meest terug gelegen gevel in zink in plaats van stuc uit te voeren. Tevens vraagt zij om het horizontaal gelede raam dezelfde maat te geven als de bovenlichten in de onderliggende architectuur. De commissie vraagt aandacht voor de materialisatie en kleurstelling van het hekwerk, deze dient afgestemd te worden op de bestaande architectuur in dit binnengebied. De commissie vraagt om de zijgevel en een deel van de achtergevel in stuc RAL 7035 uit te voeren. Verder vraagt de commissie aandacht voor een elegante oplossing voor het geveldeel tussen balkonhek en vloer.

De commissie vraagt om de nadere detaillering samen met de architect van het naastgelegen plan - dakopbouw op de Renbaanstraat 13 en 13A – af te stemmen en het pand in relatie tot de direct belendende panden te tekenen.

10 Schapenlaan 56

Wcie 20211124/202118878

Bouwen: het vergroten van de woning Schapenlaan 56 door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet behandeld

Het plan is op verzoek van de projectinspecteur van de agenda gehaald.

11 Scheldestraat 12 tussen Scheldestraat 10 en 22

Wcie 20211124/202119353

Bouwen (beginselaanvraag): het maken van een tussenbouw Scheldestraat 12 tussen de woningen Scheldestraat 10 en 22.

Niet behandeld

Het plan is in overleg met de projectinspecteur van de agenda gehaald.

Karen van Vliet

Plv. voorzitter Welstands- en Monumentencommissie